

Обраћање директора Правосудне академије Ненада Вујића, поводом Уставних амандмана, будућег избора носилаца правосудних функција, положаја и статуса судијских и тужилачких помоћника

Директор Правосудне академије Ненад Вујић 09. фебруара 2018. године учествовао је на скупу у организацији Алумни клуба Правосудне академије и Удружења судијских и тужилачких помоћника, у сарадњи са Фондацијом Центар за јавно право на тему „Избор на правосудне функције у Републици Србији“.

Директор Правосудне академије је том приликом изразио наду да ће овакви заједнички округли столови УСТП и АКПА допринети успостављању одрживог, кредибилног система одабира кадрова и затим, избора на правосудне функције, а све у циљу унапређења правосудног система у целини.

Директор Вујић сматра да Нацрт амандмана на Устав Републике Србије доприноси успостављању јасних, мерљивих и објективних критеријума и мерила приликом првог избора носилаца правосудних функција у основним судовима, прекршајним судовима и основним тужилаштвима. Он је подсетио на чињеницу да нам је Венецијанска комисија још 2009. године, приликом давања мишљења на критеријуме за избор судија и председника судова, нагласила да су критеријуми оцене стручности и оспособљености приликом првог избора нејасни и да се оставља простор за широко субјективно тумачење; мишљење усвојено на 79. седници одржаној од 12. до 13. јуна 2009. године.

Директор Правосудне академије је указао на амандман IV, став други, који јасно дефинише која лица могу бити бирана у судове који имају искључиво првостепену надлежност и који прате ставове на које је Венецијанска комисија указала у свом мишљењу из 2009. године.

„У наведеном мишљењу, Венецијанска комисија је недвосмислено указала да немамо јасне критеријуме одабира кадрова, да су сувише нејасни и да их треба преиспитати. Овим предлогом се стварају предуслови за успостављање јасних, мерљивих и објективних критеријума,“ додао је директор Вујић и истакао да се предлогом амандмана IV и XVIII ствара добра основа за доношење сета закона којима ће се ближе уредити ова питања, а које, такође, морамо слати на оцену Венецијанској комисији. Тако ће се сваком потенцијалном кандидату за носиоца правосудне функције омогућити да му унапред буду познати критеријуми и мерила, односно услови под којима ће се вршити селекција на посебне програме. Уједно, и самим кандидатима ће бити јасно зашто је неко лице „прошло“ селекцију, а друго лице није. „Не мање важно“, додао је директор Вујић, „јавности ће бити јасно зашто је неко по успешно окончаној посебној обуци изабран за носиоца правосудне функције.“

Он је нагласио, да ово није затварање система за дугогодишње помоћнике и саветнике као ни за адвокате и друге правнике који имају положен правосудни испит. „Управо је супротно,“ истакао је директор Вујић. „Ово значи отварање система и неспоран избор. Став други амандмана IV је јасан, као и став трећи амандмана XVIII“.

Директор Вујић је још нагласио да у тексту Нацрта пише „... избор се врши из реда лица која су окончала програм посебне обуке“, а не програм почетне обуке, који данас постоји и који би тада постао само један од програма посебне обуке.

„Ставом другим амандмана IV и ставом трећим амандмана XVIII, омогућава се увођење више начина уласка у систем и програма посебне обуке, узимајући у обзир године претходног искуства кандидата и где су то искуство кандидати стекли. То уједно значи да ће институција за обуку у правосуђу уписивати годишње на програме посебне обуке далеко много више лица него што је то данас случај у Правосудној академији а у складу са реалним потребама правосуђа“ нагласио је Вујић. Он је напоменуо и да је овакво решење попуно у складу са стандардима и препорукама, али и добром праксом већине земаља чланица ЕУ.

Директор Вујић је уједно истакао да, као што је то случај и данас у Правосудној академији, да ће и све будуће комисије, које ће радити пријем кандидата, бити састављене од судија, тужилаца и заменика тужилаца, уз што мање учешће субјективног мишљења. „Ово је и један од кључних захтева из стандарда и препорука Савета Европе“ подсетио је Вујић и рекао да као што је важећи закон о Правосудној академији добио позитивно мишљење експерта Савета Европе, све законе смо у обавези да шаљемо Венецијанској комисији. „У складу са овом чињеницом, закон којим ће се регулисати положај институције за обуку у правосуђу, сад смо у обавези да шаљемо на мишљење Венецијанској комисији“. Директор Вујић је такође подсетио присутне на овом скупу да је Република Србија у обавези да пошаље, не само амандмане на Устав Венецијанској комисији већ да је Република Србија у обавези да пошаље и предлоге сета правосудних закона који ће се тек по прибављеном позитивном мишљењу Венецијанске комисије слати на усвајање у Народну скупштину.

Директор Вујић је рекао и да сматра да су у Нацрту неправедно изостављени судијски и тужилачки помоћници и саветници који су саставни део правосуђа и чији статус није адекватно решен. „Да би се положај саветника у правосуђу решио на одговарајући начин, дакле, питање њиховог материјалног статуса, напредовања, права и обавеза, предуслов је да саветници буду у надлежности Високог савета судства односно Високог савета тужилаца. Увођење саветника као посебне правосудне професије је и добра пракса у већини земаља чланица ЕУ“, истакао је Вујић. „ У складу са тим, требало би у амандман III став 9. унети да у суђењу поред судија и судија поротника учествују и судијски саветници, односно у амандман XV став 2. после речи заменици јавних тужилаца треба додати и тужилачки саветници непосредно одговарају јавном тужиоцу.“

Директор Вујић је нагласио и да појам саветник треба увести на свим нивоима правосуђа, а не да имамо дуализам као данас. Уједно је предложио и да се у амандману VIII став други, глава Високи савет судства, после речи „и одлучује о другим питањима положаја судија, председника судова и судија поротника“, дода и судијских помоћника, а у амандману XX став 2. после речи „јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца“ додати и тужилачких саветника. На овај начин би се створиле претпоставке за решавање питања материјалног положаја и статуса саветника у правосуђу. Директор Вујић је истакао, да би на овај начин саветници, који у процесним радњама

више учествују од судија поротника, били у положају да могу да бирају каријерно напредовање као саветници, од нижих ка вишим нивоима у правосуђу, али и јасне, мерљиве критеријуме како, на који начин и под којим условима могу похађати програме посебне обуке за носиоца правосудне функције, у зависности од искуства и квалитета њиховог рада, а који прати Високи савет судства односно Високи савет тужилаца.

Такође, Директор Правосудне академије Ненад Вујић је нагласио да се шире неистине о тренутном положају Правосудне академије. Наиме, Вујић је истакао да се намерно погрешно информише јавност да Академијом управља Министарство правде и Влада Републике Србије. Вујић је нагласио да Академијом, у складу са Законом, управља Управни одбор, који чини 9 чланова, од којих су четири члана судије које у Управни одбор именује Високи савет судства. Од тога, два члана из реда судија, ВСС именује на предлог Удружења судија. Тако, члан Управног одбора је, већ други мандат, на предлог Друштва судија Србије судија Врховног касационог суда Споменка Зарић, а на предлог Удружења судија прекршајних судова, Леонида Поповић, судија Прекршајног апелационог суда. Државно веће тужилаца именује два члана, од којих једног на предлог Удружења тужилаца. У првом мандату од 2010 до 2014. године члан УО био је председник Удружења тужилаца и заменика тужилаца Србије Горан Илић заменик Републичког јавног тужиоца. Три члана УО именује Влада Републике Србије, од чега једног из реда запослених у Академији. Управни одбор Правосудне академије је, и у првом и у другом мандату доносио одлуке једногласно, без прегласавања чланова УО. Тело задужено за израду и праћење програма обука је Програмски савет Правосудне академије. Програмски савет у свом саставу има 15 чланова, од чега су 11 чланова судије и заменици јавног тужиоца већином из судова и тужилаштва републичког ранга. Четири члана Програмског савета Правосудне академије су судије Врховног касационог суда.

„Стога је потпуна неистина пласирана у јавности у вези са радом Академије и њеним управљањем, чиме се грубо урушава углед Академије, али оно што посебно забрињава урушава се углед судија, тужилаца и заменика тужилаца који су ангажовани у управљачким телима Академије - Управном одбору и Програмском савету, али и углед судија, тужилаца и заменика тужилаца који као предавачи и ментори учествују у програмима Академије“, нагласио је директор Вујић и додао да су, на пример више од 75% судија Врховног касационог суда, ангажовани у раду Академије, или у телима или у комисијама Академије или као предавачи.

Директор Вујић је указао на чињеницу да се истовремено намерно занемарује чињеница да су пријемни и завршни испит на Академију јавни, да је приликом писменог дела омогућено присуство јавности, да је присуство јавности омогућено и приликом усменог дела сваког испита. „Академија редовно позива домаће и међународне институције и организације цивилног друштва да присуствују и пријемном и завршном испиту али веома мали број се одазове нашем позиву да присуствују“, истакао је Вујић.

Стога је на крају свог излагања директор Вујић поставио питање са којим циљем се чланови Комисије за пријемни испит, један судија Врховног касационог суда, двоје судија апелационог

суда, тужилац за организовани криминал и апелациони тужилац, називају „неким тамо људима“. „Да ли је то допринос унапређењу кредибилитета правосудног система у целини, на који се сви позивамо и за који се, верујем“, нагласио је директор Вујић „сви залажемо.“